

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertia: est consideratio moralis exemplationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De ded. eccē. De mysterio me

spirituali lachryillis pūctōis admisceri
debet vñū spūalis exultatōis: sal mature
discretōis: z cineres pfunde hūiltatōis.
Tertia est cerimonia figuratis deseri-
ptōis. In pavimēto em eccle signat crux
de cinere: i q̄ cruce describit alphabetū fi-
guris siue lris hebraicis: grecis z latinis.
vt p hoc fecerit allegorice pūctio vtriusq̄
p̄ apli in fide. q̄ pūctio facta est in cruce
z p cruce. Fides ei cruce fundamētū est z
pavimentū totū sc̄rificatiōis. Vñ z mo-
raliter p h signat inscriptio articuloz fidei
nre z diuinorū pceptoz in corde p chri cruce
signato. Prterea in dedicatiōe eccle
sicut alta descriptio qz vics describunt q̄
ces i parietibz eccle z ch̄ismate inūgunt
z an ipas accēsa lūminaria inūgunt. Sit aut
h̄mōi descriptio triplici rōne. **P**rimo ad
d̄monū p̄futatōez. **L**iby. Vbi cūqz d̄mo-
nes signū crucez viderit fugiūt timētes ba-
culū q̄ plagā acceperūt. **S**ecdo p̄ triū-
phi oñsione. **C**ruces ei sūt vexilla ch̄i z si-
gna triūphi ei. **V**ñ p h oñdit q̄ loc⁹ ille
est ch̄i d̄no subugat⁹: sicut qñ aliq̄ ciuitas
alicui p̄ncipi subugat⁹: vexillū ei⁹ i ea
erigit. **C**assiod. **C**ruces est victoria ch̄i: p̄-
ditio diaboli. **T**ertio p̄pter aploz rep̄-
sentationē. **D**uodeci em lūminaria an crucez
posita rep̄ntant duodeci aplos q̄ per
fidē crucifixi mundū illūinauerūt. **H**e igit
cruces ch̄ismate inūgunt illūināz: z inflāz
magis. i. lūminaria inflāmata corā ipis ponū-
tur. qm̄ apli fide ch̄i crucifixi mundū vn-
xerūt ad p̄cie nitore q̄ p̄leuz: z ad bone-
vite odore q̄ p balsamū ligē. **I**n ch̄isma-
te em sunt oleū et balsamū. **I**re illūinaue-
rūt ad cognitōez z itez inflāmauerūt ad
amōre. **D**ozalr aut in dedicatiōe spūali
debet depingi cruces in intellectu p fidez:
in mēoria p recordationē: in volūrate per
deuotōis affectōez. et he cruces inūgi de-
bet nitore puritatis vite z odore sc̄ritatis
fame. **O**ñt illūinari z inflāmari lūminibz bo-
noz opoz ardore charitatis feruētū: vt sic
opa nra nos euident oñdāt ch̄i cruce p̄-
gnatos: ex q̄ tota depēdet aiaz sc̄rificatio.
In ipa em fecit d̄ns lauacrū de p̄rito san-
guine ad abluēdas sordes pctoz. **A**poc. j
Dilexit nos z la. nos a pct. nris in san. suo
Sic itaqz p̄z quō p ceremonias in mate-
rialis tēpli dedicatiōe obfūatas nobis ea

significant q̄ a spūalis tēpli dedicatiōez
necessaria sunt. **S**i igit iuxta p̄dicta fecer-
im⁹: poterūt nre aie sc̄rificari z tēpla effi-
ci deo digna: z demōibz terribilia. **E**ro
q̄libet aia sic dedicata poterim⁹ dicere: q̄
nra terribilis est loc⁹ uite.

Tertia ē p̄sideratio mo-
ralis exēplatiōis. **V**bi p̄siderādū est exē-
plū de **S**acheo nobis in euāgelio hui⁹ lo-
lētatis p̄positū q̄liter nos docet p̄para-
re et disponere aias nras vt digne sint fi-
eri tēpli dei z d̄ns in eis dignet habitare tād
q̄ in tēplo sibi dedicato. **S**ūt itaqz iuxta
textū euāgelicū (q̄ **L**u. xix. scribit) tria p̄-
deranda. **P**rimū est **S**achei affectuosa
deuotio: qz ardent cupiebat tēlum videre.
Dicit itaqz euāgelicū **E**gressus iesus p̄
ambulabat hiericho. **S**puale: hiericho s̄
gnificat mūdū. **H**iericho ei interpretat luna
q̄ variabilis est: et ita mūd⁹: quē iesus in-
trauit in sua incarnatiōe: ambulauit i sua
p̄uersatiōe: sed pambulant in sua passiōe.
Dozalr **S**achus est pambulāqz: qz per
eu c̄rissime ē trātes dū: z nullo mō p̄ amo-
re inordinatū est ibi inordinādū. **V**ix ei fieri
pōt vt nō inficiat q̄ rebz mūdanis p̄ cupi-
ditatē implicat. **L**eo papa. **A**ia licet cupi-
da etiā p̄ eriguo p̄ire nō metuit. **C**ū itaqz
sic ambularet d̄ns p hiericho **S**ache⁹
quī p̄nceps erat publicanoz p̄mus inter illos
q̄ vacabāt publicz actibz. i. exactionibz q̄
implicat ad pctm: ac diues: z in ad q̄rēdo
auar⁹ (ex q̄ in eius vocatiōe maior apparet
miseria) desiderab. **D**ex deuotioē videre
tesum: z nō poterat p̄ turba: qz statura pu-
sillus erat z corpe z mēte. **A**mb. **N**emo ie-
sum facile videt: nemo pōt videre iesus cō-
stituit in terra. **H**ec ille. **P**recurrens igit
ex deuotioē **S**ache⁹ ascēdit in arborē sy-
comoz vt videret illū qz inde erat trāsitu-
rus. **B**eda in omelia. **Q**ue impossibilia
sunt apud homines: possibilia sunt apud
deum. **E**cce enim camelus dep̄sita gibbi
sarcina per foramen acus transit. hoc est
diues et publicanus rel: cto onere diuitia-
rum per angustam portā/ artamqz viam
que ad vitā ducit: ascēdit. **Q**ui mira de-
uotione fidei ad videndū saluatozē quod
natura min⁹ habebat: ascēdit supplet ar-
borē. **A**z iō iuste **Q**uis rogare ipē n̄ aude

morāde prefiguratiōis LXXXV

bat bñdictiōez dñice suscepiōnis accepit qm̄ desiderabat. **Hec ille.** Nota Sycomorus arbor ē in folijs similis ficui: in alijs moro: 2 dñi fatua: qz ē arbor steril. **Un̄** qz crux dñica credētis allicit vt sic: ab i/ credulis irridet vt fatua: qz iudeis ē scan dalū: gētibz aut stulticia: credētibz aut vit tus dei ē. **Ue dñi. j. Lox. j. 30** sycomor? si gñificat arborē crucē cui fructus est ipse ch̄is in ea suo sanguine rubricat: sic 2 fru ctus mori liq̄rē h̄z sanguineū. **Sache?** aut̄ interpretat iusticia vel iustificatio aut iusti ficat? festinās? surges 2 fecit oēs q̄ ex amo re iusticie ad ch̄m accedere festinat vt iu stificet: q̄ veniētes ad arborē crucē 2 eam corde 2 affectu deuoto ascendentes quīs statura parui sint in meritis: inde tñ iesum videre 2 cognoscere merent. **Hac** igit ar borē ascendam? chat illimi p̄ fidē 2 deuo tā meditationē. **Aliter** em̄ iesus videre nō possum? aliter scificari nō possumus: qz statura pusilli sumus: nec em̄ sufficere p̄nt opa n̄ra sine merito ch̄i crucifixi. **Hanc** igit pctōr p̄iet? ascēdat p̄rie isfirmitar? atq; inq̄tat? p̄cius 2 in dei bonitate cōfi dens in sola crucis p̄tate gl̄ief di. cū aplō **Gal. vj** Tibi absit gloriari nisi in cruce dñi n̄ri iesu ch̄i: ex q̄ p̄cedit scificatio et dedicatio animaz. **Secūm** est deuotio nis gñiosa appbatio. **Cū** em̄ venisset ies? ad locū suspiciēs vidit zacheū nō tantū cor porali visu: s; 2 pietatis affectu eius desi deriū approbās. **Beda.** Vidit iesus vidē tē se 2 elegit eligētē se. **Hec ille.** Bonum fuit zacheo videre ch̄m s; meli? se videri a ch̄o. **Cognoscēs** ergo iesus 2 acceptās desiderii zachei d̄t ad eū. **zachee** festinās descēde: qz hodie in domo tua oportet me manere. **In** domo qdē materiali p̄f referē ctione suā 2 discipuloz suoz 2 ad oñden dū benignitate peccatorū reuertēti: 2 i do mo spūali p̄cie p̄ grē infusione necessariā pctōrū. **Sache?** igit festinās descēdit: 2 ex cepit illū gaudēs de tārī hospitis aduētu. **Uide** dñi benignitatē plus dedit zacheo q̄ desiderauerat: qz seipm̄ d̄dit ei 2 ad do miū ei? declinat: qd̄ ille petere ausus nō fuerat: s; tñ videre cupiebat. **Notaliter** vult dñs manere in domo p̄cietiaz n̄ra: 2 vnicuiq; n̄m dicit. **Hodie** in domo tua oportet me manere: 2 hoc maxime si

desideramus ad ch̄m venire: si crucē sal uatoris ascēdim? p̄ fidē 2 cōtēplationem cū serō desiderio 2 affectiōe. **Sancū** em̄ desiderii facit animā eē tēplū deo dignū. **Aug.** **Tota** vita boni ch̄iani sanctū des sideriū. qd̄ aut desideras nōdū vides: sed desiderando capax efficiēris. **Hec Aug.** **Tertiu** est approbatiōis gñiosa mani festatio: qz manifestauit dñs iustificatiōē 2 scificatiōē zachei p̄hariseis 2 iudeis murmurantibz: hoc em̄ vidētēs murmu rabāt dicētes q̄ ad hoīem pctōrēz diuer tisser: peccabāt isti grauitē male iudican do de zacheo: qui iam pctōr non erat sed p̄ penitēs: 2 similiter de ch̄o: qz nō mirū erat si ad eū diuertebat quē iustificauerat cor em̄ penitēs est. **Uī** diuersozū Irē irra tiōabilis oīno murmurabāt etiāsi zache? adhuc peccator esset. **Nemo** em̄ rationa biliter murmurare p̄t si medicus digna tur visitare egrū. **P̄hariseis** murmurā tibus siles sūt maledicti: detractores bo noz etiā opera deprauātes 2 q̄b̄ fuit in malū interpretantes. **Scās** aut̄ zacheus ad obediēdū dño p̄opt? nō titubās p̄ ter alioz murmuratiōē 2 detractiōē: que admodū multi faciūt p̄ter modiciuz p̄bū alioz bonū desinētes in inchoatū: di xit ad dñm: **Eccē** dimidiū bonoz meoz dñe do pauperibz. **Et** si qd̄ aliq̄ defrau dauit: reddo quadruplū scz de alio dimi dū. **Et** q̄ apparet ei? iustificatio. **Nota.** sic debēt dicere sic zache? hi q̄ volūt elemōs s; nā dare aut iniuste possessa restituere. **Do** vīez vel reddo: 2 nō dabo vl reddam seu in testamēto ponā. **Illū** q̄ quē sic me? curauerat dñs etiā a culpa sanātū 2 iusti ficatū manifestat exteri? di. qz hodie huic domui sal? facta est: auaricie 2 oim viciōrū veneno curato eo qz 2 ipse fill? sit abrae nō iam publican? sed abrae filius: nō tan tū genere sed 2 limitatiōe. **Sache?** q̄ppe sic 2 abraā in fide creuit: 2 abraā quide ange los: zacheus vero angeloz dñm hospitiō recepit. **Et** sicut abraā terrā: cognatiōez: 2 domū paternā ob spem future heredita tis dño iubēte deseruit: ita 2 ille vt t̄sau rū in celis ad q̄reret bona sua impertiēdo pauperibz reliq̄t: vt ait **Beda.** **Deinde** at assignat dñs causam q̄re ad hominē pec catoriē diuertisset: hoc em̄ fecit vt ipse me/

Ber. de sacro euchar. De myste.

dicus egrotū salaret: et vt de pictōre iusti-
ficaret. Ad hoc em venit fili⁹ dei in mūn-
dū p carnis assumptionē fact⁹ hō et filius
hoīs scz p gis: vt qreret p doctrinā: et sal-
uū faceret p grāz qd pierat p culpā. Si u-
deam itaqz exēplo zachēi dñiderare ch: i
stū: crucz arbore p deuotionē ascēdentes et
statim approbabit ipse dñs desiderū no-
strū et ad nos ueniet et apud nos māsiōne
faciet: et ab hostib⁹ nris et cōstis maluo-
lis nos defendet: et in eternā salutē tandē
nos cū angelis accipiet. Si aut sic fiat aia
tēplū dei: pfecto locus erit demonib⁹ ter-
ribilis.

Tertū est mysteriū obseruāde uene-
ratōis. vbi vidēdū quō loca deo de-
dicata sūt cū oīni ueneratōe frequē-
tāda: vbi ad pñs notāde sūt tres cō-
siderationes.

Prima: est p̄sideratio local' determinatōis
Secunda: est corporalis dispositōis.
Tertia: est rōnalis inductōis.

Prima est cōsideratio lo-
calis determinatōis: vbi p̄siderādū ē qre
oportet ēē aliq̄ loca determinata: dō spe-
cialit' dedicata: ad deū adorandū deputa-
ta: cū in ipse de⁹ vbiqz sit: nec cōphenditur
loco. **Un.** iij. Reg. viij. dñs Salom. Si ce-
lū et celi celoz te capere nō pñt: qnto ma-
gis dom⁹ hēs quā edificāmi tibi. **Horādū**
fm Tho. ij. q. lxxxiij. q. sic dñs Dam. in
iij. li. **Ex** duplici natura cōpositi sum⁹. s.
intellectuali et sensibili. **Et** etiā deo dupli-
cem adoratiōne debem⁹. s. spūalē q̄ p̄sistit
in interiori motu aie: et corporalē q̄ p̄sistit in
exteriori corpis hūilitatiōe. **Principal'** autē
est deuotio mētis interior: secundaria autē
hūilitatiō exterior. **Hēs** aut interi⁹ app-
hēdit deū q̄si nō p̄phētus aliq̄ loco s; sig-
co: p̄alta necesse ē fieri in loco determinato
Et iō loci determinatio nō requirit ad ado-
ratiōne de necessitate: s; secundū quādā cō-
decētiā sicut signa corporalia. **Sic** q̄ deter-
minat⁹ loc⁹ eligi ad adoratiōne nō p̄f-
eū q̄ adorat q̄si loco pcludat: s; p̄f ipios
adorātes: q̄ spūalē deuotionē cōcipiūt ex
feritate loci: sicut p̄z ex adoratiōe salomo-
nis. iij. Reg. viij. **Hec** ex Tho. vbi s. **Ca-**
les aut locus deo dedicat⁹ hz multa noīa
q̄ p̄sideratio ad ipsius loci reuerentiā nos

inducere debet. **P**rimo dñs basilica. vt bñ
dis. xliij. **Nō** oportet. **Ubi** dñs archidyaconus
q̄ basilica dñs palatiū regis. **Basilica**
em grece: latine dñs rex. **Et** basilica dñs q̄
ber ecclesia q̄ est palatiū sumi regis. **De**
cūdo dñs tēplū. **Et** fm archid. **Tēplū** dñs
tur q̄si tēplū amplū q̄ p̄f ibi sub vnus
recti amplitudine p̄inet: et p̄pue templa
sūt maiores ecclesie vel dicat tēplū a p̄tem-
plādo: q̄ hoc ibi fieri dñs. **Tertio** dñs
ecclesia vt p̄z de p̄se. dis. ij. c. **Ecclesia** q̄ inter
p̄raf collectio seu puocatio. **Ubi** dñs archi-
diacono. q̄ iō dñs puocatio q̄ cōtinet p̄fmi
puocatiū a deo. **Ubi** aut pueniebat popu-
lus iudeoz dicebat et ad huc dñs synagoga
q̄ im̄p̄rat p̄gregatio: q̄ ad p̄ba legis que
aspa erāt et dura p̄f ille velut grex peco-
rū timore p̄gregabat: s; in catholice: ad u-
natio dñs ecclesia. i. puocatio: q̄ amore spūi
secti ad vnā fidē et vnum p̄fmi futuri secti
uocant. **Quarto** dñs tabernaculū: q̄ dñs
militare habitaculū. **P̄s.** **T**ribus in lo-
cū tabernaculi admirabilis vsqz ad domū
dei. i. ab ecclesia militate vsqz ad ecclesiam
p̄bāre: q̄ em militia est vita hōis sup ter-
rā. **Et** ecclesia vbi adunat p̄fmi militas nō
habēs hic ciuitatē manere. dñs apte taber-
naculū. **Quinto** dñs dom⁹ dñs vt p̄z. **For-**
ij. et **Barth.** xij. **Et** de re. et ve. setoz. ca.
Domū dei. li. vj. **Un.** et ij. **Paral.** vj. post
p̄structionē tēplū apparuit dñs salomoni
nocte in tēplo et ait. **Audiui** orationē tuā
elegi locū istū mihi in locū sacrificij. **Et**
p̄z itaqz ex dicitis quomō reliq̄f determi-
natio loci ad deū adorādū s; nō solū facta
est loci determinatio vt ponat distinctio lo-
ci dedicati a loco nō dedicato: s; et requirit
diuersitas localis determinatōis fm di-
uersitate cōditōis adorantiū q̄ nō est cō-
ueniēs laicos in ecclesia ēē cū sacerdotib⁹
et clericis deo seruētibus. **Un.** clemēs pap-
pa de. p̄se. dis. ij. c. **Sacerdotij.** **Sacerdotij**
tū alio p̄z clericoz ecclesijs seruientū: bo-
nores a laicoz loco discrete apparere p̄ue-
nit: quāob̄ nō nulli laicoz liceat in eo loco
vbi sacerdotes et reliqui clerici p̄sistunt.
(q̄d p̄byteriū nūcupat) q̄n missa celebrat
p̄sistere vt libere ac honorifice possint sa-
cra officia exerceri. **Et** extra de uita et bo-
nestate clericoz. cap. j. sic dicit. **Et** laici
secus altare quādo sacra mysteria celebra-